

SEMPOZYUM SYMPOSIUM

ALEVİ-BEKTAŞI KÜLTÜR ENSTİTÜSÜ
ALEVITISCH-BEKTASCHITISCHES
KULTURINSTITUT E.V.

“II. INTERNATIONALES SYMPOSIUM ALEVI-BEKTASCHI-FORSCHUNG”

7-8 September 2018 - Köln

“II. ULUSLARARASI ALEVİLİK-BEKTAŞİLİK SEMPOZYUMU”

7-8 Eylül 2018 - Köln

Ort und Datum / Place and Date / Yer ve Saat

Universität zu Köln, Hauptgebäude Hörsaal II, Albertus-Magnus-Platz 1, 50923 Köln

7 September / Eylül 2018, 10.30-17.00

8 September / Eylül 2018, 09.00-17.00

Symposium Zusammenfassungen

Symposium Abstract Book

Sempozyum Bildiri Özet Kitabı

Inhalt

Content

İçindekiler

_5	Prof. Dr Ali Yaman
_6	PD Dr. Markus DRESSLER
_7	Prof. Dr. Éva Csáki
_8	PD Dr. Robert LANGER
_9	Doç. Dr. İlkey ŞAHİN
_10	Jun. Prof. Dr. Mehmet ERSAL
_11	Prof. Dr. Bülent Bilmez
_12	Jun. Prof. Dr. Paschalis ANDROUDIS
_13	Dr. Nevena GRAMATIKOVA
_14	Prof. Dr. Nilgün ÇIBLAK COŞKUN
_15	PD Dr. Hüseyin AĞUIÇENOĞLU
_16	Jun. Prof. Dr. Béatrice HENDRICH
_17	Prof. Dr. Irene MARKOFF
_18	Prof. Dr. Janos SIPOS
_19	Dr. Sevgi AĞCAGÜL
_20	Jun. Prof. Dr. Bülent AKIN
_21	M.A. Erkan TÜMKAYA

Geleneksel Alevi Ocak Merkezlerinde Aleviliğe Dair Gözlemler:

İki Ocak Merkezi Onar ve Ocak Köyleri

Beobachtungen über das Alevitentum in den traditionellen alevitischen Ocak-Zentren:

Die Dörfer Onar und Ocak

Observations on Alevism in Traditional Alevi Ocak Centres. Two Ocak (Hearth) Centres:

Onar and Ocak Villages

Prof. Dr. Ali YAMAN

Bilindiği üzere geçmişte Ocakzadelerin buldukları köyler Aleviliğin yaşatıldığı, gezici özelliği nedeniyle de uzak talip köyelerine de ulaşmak suretiyle sürdürüldüğü önemli Alevi inanç merkezleri konumundaydılar. Ayrıca Cumhuriyetin ilk yıllarında nüfusun büyük bölümü kırsal alanlarda yaşadığından Osmanlı döneminde yüzyıllardır sürüdürülen ocak örgütlenmesi dede-talip ilişkileri üzerinden yürümekteydi.

Cumhuriyetin kurulması ve giderek artan oranda gerçekleşen kentleşme Türkiye'deki nüfus yoğunluğunun kentlere akmasıyla sonuçlanmış ve geleneksel Alevilik büyük ölçüde erozyona uğramış bulunmaktadır. Geleneksel yapıların giderek parçalanması, Türkiye'de ve diasporada kentte varolmaya çalışan Alevi toplulukların yaşam mücadeleleri ve iç sosyo-politik gelişmeler gibi etkenler nedeniyle geleneksel Alevi kurumları artık işlememeye başlamışlardır. Bu süreçte de köyden kente yaşanan göçler 1990'lı yıllara kadar sürmüştür. Artık Pirlilik-Taliplik, Düşkünlük, Musahiplik gibi geleneksel Alevi kurumları işlevsiz hale gelmiştir. 1990'lı yıllarla birlikte bütün dünyada etnik ve dini kimliklerin giderek önem kazanması, Türkiye'de siyasal islamın giderek güçlenmesi, Alevilikle bağlantılı Sivas Katliamı, Gazi Olayları gibi gelişmeler kentteki Alevilerin geleneksel kimliklerine dönüş çabalarını hızlandırmıştır. Bu çerçevede İstanbul başta olmak üzere kent merkezlerinde varolan az sayıda dernekleri de içine alacak şekilde yasal olmasa da fiilen

Cemevleri olarak anılan Alevi inanç mekanları giderek yaygınlık kazanmaya başlamıştır.

Artık, 2000'li yılların başıyla geleneksel Alevi yaşam alanları iyice boşalmıştır, ancak yaşlı nüfusun ve/veya hayvancılıkla uğraşan az sayıda ailenin kaldıkları köylere dönüşmüştür. Geleneksel Aleviliğin Pirlirinin ve Taliplerinin giderek azaldığı bu ortamda, kente uyum sağlamış veya kentte yetişmiş, ailelerinin bağlı oldukları ocakları bilmeyen, musahipleri olmayan yeni bir Alevi tipolojisi oluşmuştur. Türkiye'de ve yurtdışında ekonomik durumu iyileşen ve emekli olan bu tarz Alevilerin köyelerine ev yaptırılmaları, köylerindeki Alevi ocak vd. ziyaretgahların onarımı da 2000'li yıllardan sonra hız kazanmıştır.

Tarihsel süreç içerisinde Anadolu'da ocak merkezliği yapmış önemli yerleşim birimleri bile artık yaz aylarında ziyaret edilen, geleneği bilen ve uygulayabilen Pirlirin, Taliplerin nadiren bulunabileceği bir haldedir. Bu bildiride Erzincan ve Malatya'da bulunan iki ocak merkezi üzerinden Aleviliğin bugün köydeki durumu resmedilmeye çalışılacaktır. Bu köyler yüzyıllarca Aleviliğin yaşatılması bakımından önemli roller üstlenmiş ocakzade Pir ailelerinin yaşadıkları köyler olmaları bakımından önemlidir. Aleviliğin bugün köylerdeki durumu bu köyler üzerinden sergilenmeye çalışılırken, özellikle yaşlılarla görüşmeler gerçekleştirilecek ve geleneksel Alevi yaşamı ile günümüz Alevilerinin karşılaştırılmasına çalışılacaktır.

Physische und Epistemische Gewalt gegen Aleviten in der modernen Türkei

Physical and Epistemic Violence Used Against Alevites in the Modern Turkey

Modern Türkiye’de Alevilere Karşı Uygulanan Fiziki ve Epistemik Şiddet

PD Dr. Markus DRESSLER

Dieser Vortrag verortet die physische und epistemische Gewalt, die Aleviten in der Türkischen Republik erlebten und erleben, innerhalb des türkischen Nationenbildungsprozesses seit dem späten 19. Jahrhundert. Wie auch andere soziale Gruppen, die aus religiösen, ethnischen und politischen Gründen als außerhalb des Kerns der türkisch-islamischen Nation stehend betrachtet wurden, wurden Kızılbaş-Alevitis in dieser Zeit Ziel einer Politik der nationalen Homogenisierung. Diese Politik äußerte sich in einer politischen Sprache, in der Fragen der ethnischen und religiösen Gleichheit und Differenz eine grundlegende Rolle zukamen.

Seit der späten jungtürkischen Periode, verstärkt dann in der Republik, war die „alevitische Frage“ in nationalistische und islamistische Diskurse eingebettet und wurde aus diesen heraus als Problem konstituiert. Beide Diskurse beziehen sich auf verwandte Ideale türkischer und islamischer Einheit. Die Beispiele anti-alevitischer Gewalt im Verlauf der Republik sind nicht nur als Produkt einer unvollständigen Integration beziehungsweise Assimilation und der fortdauernden alevitischen Differenz zu verstehen, sondern vielmehr als Ausdruck der epistemischen Gewalt, die dieser Assimilationspolitik zu Grunde liegt.

Trakya Bektaşilerinde Geleneklerin Gelecek Nesile Aktarılması

Die Weitergabe der Traditionen an die nachfolgenden Generationen bei den

Bektaschiten aus der Region Thrakien

Passing on the Tradition to Next Generation Among Bektashis in the Thrace Region

Prof. Dr. Éva Csáki

Tarikatlerle görüşüp, cemlerine katılınca dinin eğitimde ne kadar büyük önemi var anladık. Dinin öğretime müsait bir karakteri vardır. Sadece Türklerde değil, Hıristiyan ya da Musevilerde de aynen öyledir. Ebeveynlere iyi ve kötünün anlatımında bunun sorumluluğu yüklenmiştir. Küçük yaştan beri en küçük camia olan ailede bile çocuklar erdemin ne olduğunu anlayabilmektedir. Her ne olursa olsun, artık sonraki hayatında tüm seçimlerinde bu ortaya çıkacaktır: dost, arkadaş, iş, ya da ideolojisinde bile.

Trakyanın Bektaşi köylerinde izlediklerimizden biri ise bu olumlu ya da

olumsuz düşünce tarzının kaynağındaki bu olgudur. İnsan sağlığını bile etkileyebilecek kapasitedeki bu olgu hiç de ikincil sayılmaz. Günlük hayatta dinin önemini anladık.

İnsan kendi kimliğinde buna sahip çıkacak, hele Bektaşilerde. Herkes ancak olgunluk döneminde kendi kararıyla Bektaşi olabilir.

Birçok zorbalık, haksızlık getiren yirmi birinci asırdaki savaşlarda insanlar görmedik birçok şeye tahammül etmek, katlanmak zorundadır. Her kültürün aslan payını oluşturan din bu karmaşık dönemde bir çare bazen bir çözüm anlamına gelebilir.

The Aesthetics of Contemporary Alevi Religious Practice: Rites, Rituals, Ceremonies

Über die Ästhetik der Praxis des modernen alevitischen Glaubens: Gottesdienste, Rituale, Zeremonien

Çağdaş Alevi İnançının Uygulaması Estetiği: Ayinler, Ritüeller, Merasimler

PD Dr. Robert LANGER

Alevi ritual practice is a significant means in (re)producing a specific Alevi habitus and cultural identity. It is well known that the cem ritual and the emblematic semah were formative in the so-called Alevi revival. Representations of such performances became core symbols of 'Aleviness'. Despite this, Alevi often complain of a lack of 'authenticity' of the contemporary Alevi ritual. And yet,

contemporary rituals and ceremonies still preserve rites and ritual elements constitutive for the Alevi tradition. By drawing on a large body of audio-visual material collected from 2003 to 2010, this lecture will present examples from a systematic analysis of the repertoire and structures of transnational ritual practice, focussing on its aesthetics.

Bir Geçiş Topluluğu Örneği: Anşa Bacılılar

Anşa Bacılılar: Das Beispiel einer Übergangsgemeinschaft
An Example of a Transition Community: Anşa Bacılılar

Doç. Dr. İlkey ŞAHİN

Kültürel ve yapısal değişimler geçiş ya da kriz ritleri adı altında çoğunlukla bireylerle ilişkilendirilse de topluluklar için daha radikal ve kolektif sonuçları barındıran birer kriz ve geçiş süreçleridir. Sosyokültürel değişimleri birer kriz ve geçiş anına dönüştüren temel etken, güdüleyicileri olan toplumsal hareketlerdir. Toplumsal hareketler, genellikle karizmatik bir önder rehberliğinde açığa çıkan, mevcut toplumsal yapı ve düzeni hedef alan, böylelikle de güçlü bir yapısal ve kültürel değişimi tetikleyen oluşumlardır. Toplumsal hareketlerin güdülediği kriz ve geçiş süreci, tıpkı geçiş ritlerinde olduğu üzere, mevcut sosyal düzenden bir ayrılma ve kopuşla başlamaktadır. Gelenek vasıtasıyla onaylanmış ve meşrulaştırılmış, ritüeller aracılığıyla da nesnelendirilmiş mevcut sosyal düzen ve yapının ihlal edildiği bu aşamayı çatışmanın hızla yayıldığı ve düzensizliğin hakim hale geldiği kriz aşaması izlemektedir. İhlal ve krizin ardından ise devreye birer telafi aracı olarak ritüeller girmektedir. Asıl değişim ve dönüşümün gerçekleştiği bu ritüel aşama, geçiş ritüellerinin liminal aşamasına denk düşen özellikleri barındırmaktadır. Temelde sosyal yapıyla ilişkili olan toplumsal hareketlerin telafi aşamaları, geçiş ritüellerinin liminal aşamasındaki gibi belirsizliğin hüküm sürdüğü bir anı ve yapı karşıtı ortamı açığa çıkarmakta ve burada bir komünite meydana gelmektedir. Zira toplumsal hareket bağlamında karizmatik önder etrafında bir araya gelen grup, mevcut düzenden ayrıılırken aynı zamanda yapı karşıtı bir konuma erişmekte ve bir komüniteyi teşekkül ettirmektedir. Bu esnada, karşı çıkan geleneksel yapıyı itibarsızlaştıracak yapısal tersine çevrilmeler yaşanmakta ve yeni doğan düzeni mitletirmeye yarayacak yapı karşıtı sembolik bileşenlerin etkileri artmaktadır. Mesela, bu yapısal tersine çevirmenin bir sonucu olmak üzere ataerkillik ve maskülenlikle ilişkili yapının yerini, anaerkillik ve feminenlikle özdeş komünite alabilmektedir. Telafi aşaması sonunda ise iki sonuçtan biri gerçekleşmekte, ya bozulmuş sosyal düzenin yeniden onarıldığı ve uzlaşmanın

gerçekleştiği ya da açığa çıkan hizipleşmenin onaylandığı bir geçiş gerçekleşmekte ve süreç tamamlanmaktadır. Bu yönüyle sosyokültürel değişimler, hizipleşmeyi meşrulaştıran veya mevcut sosyal düzenle bütünleştiren, böylelikle de krizi telafi eden ritüellerin eşlik ettiği birer geçiş sürecidir.

Anşa Bacılılar zikredilen geçiş sürecin tipik bir örneğini oluşturmaktadır. Orta Anadolu'da Tokat, Yozgat, Amasya ve Sivas'da yaşayan Beydili Türkmeni Sıraç Alevileri (Aşiret), Osmanlı Devleti'nin modernleşmenin neden olduğu krizlerle yüzleştiği ve bütünleştirici politikaları izlediği bir dönemde, Kızılbaş geleneği temsil etmediğini söyleyerek bağlı buldukları Hubyar ocağından ayrılmış ve merkezi otoriteyi de hedef alan sosyopolitik bir hareketi başlatmışlardır. Sıraç Alevilerinin başlattığı hareket neticesinde açığa çıkan yeni ocak ve talipleri hareketi başlatan karizmatik öndere nispetle Anşa Bacılılar olarak anılmaya başlanmıştır. Bu hareket bir kadın, üstelik de ocak soylu olmayan bir kadın tarafından başlatılan ve yeni bir ocağın teşekkülüyle sonuçlanan niteliğiyle Alevi geleneksel yapısı içinde sıradışı kalmış ve diğer geleneksel ocaklarca kabul görmemiştir. Bu yönüyle Anşa Bacılılar hem inşa süreçleri, hem de diğer Alevi ocaklarıyla olan gerilimli ilişkileri açısından bir geçiş topluluğu olma özelliğini taşımaktadır.

Bu çalışma, Sıraçların Kızılbaşlığın resmi otorite eliyle asimile edildiğini ve başta Hubyar olmak üzere Alevi ocaklarının da buna rıza gösterdiğini gerekçe göstermek, gerçek Kızılbaşlığın temsilciliğini kendilerinin yaptığını ilan etmek suretiyle, karizmatik bir kadın önder rehberliğinde 19. yüzyılın başlarında hem Alevi ocaklarına hem de merkezi otoriteye karşı başlattıkları sosyopolitik hareketi süreçsel olarak ele almak niyetindedir. Buna bağlı olarak da Sıraç Alevilerinin söz konusu hareket bağlamında bir geçiş topluluğu olarak Anşa Bacılıları nasıl inşa ettiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Aleviliğin Kurumsal Yapısında Değişim ve Dönüşüm: Ocak Sisteminden Tarikat ve Süreklere Evriliş

Wandel und Transformation in der institutionellen Struktur des Alevitentums:

Die Inversion vom System der geistlichen Familien hin zu den Derwischorde(n)(Tarikat) und den Ritualsystemen(Sürek)

Change and Transformation in the Organizational Structure of Alevism: From the Ocak (Hearth) System to the Inversion to Orders and Sürek Ritual Systems

Jun. Prof. Dr. Mehmet ERSAL

Bu çalışmada, Alevi inanç sisteminin temel kurucu ve yaşatıcı sistemi olan ocakların siyasi, sosyal ve inançsal olaylarla geçirdiği evriliş odaklanılacaktır. Bugün Alevi şemsiye kavramı içinde adlandırdığımız topluluklar tarihsel süreçte ve günümüzde farklı adlarla adlandırılmış ve adlandırılmaya devam etmektedir. Adlandırmaların nedenleri ve toplulukların birbirinden farkı nedir? sorusu son yıllara kadar tartışılmamıştır. Oysa her adlandırma tarihi karizmatik şahsiyet, inançsal yapı, siyasi ve sosyal hadiseler gibi etkenleri içinde barındıran kompleks bir yapı sergilemektedir. Alevi inanç sisteminin kalıtsal yapısı ve ritüel dünyası, topluluğun tanımlanmasında temel etken olmuştur. Topluluğun “öteki” olarak tanımlanması ritüelleri başat rol üstlenmiştir. Böyle olmasına rağmen Alevilik üzerine çalışmalarda çoğu zaman ritüeller görmezden gelin ya da kapalı topluluk özelliği ile görülememiştir. Oysa yaptığımız çalışmalarda yaptığımız en önemli tespit ritüel dünyasını anlamadan Aleviliği ve kurumsal yapısını tam anlamıyla anlamamanın mümkün olmadığı gerçeğidir. Yine tarihsel süreçte yaşanan ritüelleri şekillendirme mücadeleleri de siyasi iktidarların güç savaşları gibi algılandırmıştır. Osmanlı Devleti’nin Balım Sultan ile Alevi toplulukları kalıtsal yapıdan belirli ritüel sistemine tâbi tarikata dönüştürme, Şah İsmail ve Erdebil Tekkesinin “Buyruk” nüshaları ve “Erdebil Erkânı”na göre şekillendirme mücadeleleri de siyasi bir mücadele gibi ya da bir mezhep kavgası gibi görülerek arka planı anlaşılmasından kitaplarda yerini almıştır.

Oysa her inanç sistemine bağlı topluluklarda olduğu gibi Alevi topluluklar da evrilmiş ve yeni adlar, ritüellerle karşımıza çıkmıştır. Saha çalışmalarımızı yürüttüğümüz Türkiye, Bulgaristan ve Yunanistan’daki Alevi yerleşim birimlerinde farklı adlandırmalar ve ritüel sistemleri tespit ettik. İki erkanlı cemlerini yürüten topluluklar, Rifai, Kadiri ve Nakşibendi olarak adlandırılan ama Bektaşî ritüellerini ya da Rifai - Bektaşî, Bektaşî - Kadiri, Nakşî - Bektaşî erkanlarının karşımı cemler ya da ritüeller tespit ettik. Bu bildiride öncelikle geleneksel ocak sisteminden Babagan Bektaşî tarikatına geçen topluluklar, ocak sisteminden “sürek”e geçişler, tekke ve dergahlara atanan Babagan Babaların etkisi ile iki erkanlı cem sistemini geçen topluluklar, daha sonra bugün Rifai ya da Kadiri gibi tarikat adlandırmaları ile anılmalarına rağmen Alevi kökenli topluluklar ile en son olarak da geleneksel yapısında Kadiri ya da Rifai tarikatına tâbi olmasına rağmen bugün Bektaşî olarak tanımlanan topluluklar örneğinde ritüelin evrimi ile geleneksel yapının evrimi analiz edilecektir. Evriliş olarak tanımladığımız değişim ve dönüşümü; saha çalışmalarımızda elde ettiğimiz veriler (ritüelik kayıtlar, sözlü tarih çalışmaları), tarihsel veriler (vesikalar, seçereler, vb.) ve yazılı literatür rehberliğinde ritüellerin evrimini ve yeni adlarda tanımlanmasını da açıklamaya çalışan bir bakış açısı ile konuyu ele alıp izah etmeye çalışacağız.

Balkanlarda Osmanlılaşma/İslamlaşma Süreci Bağlamında Arnavut Bektaşilerinin Erken Tarihi ve Kaynak Olarak Seyahatname Kullanımının Yeniden-Değerlendirme Denemesi

Zur Frühgeschichte der albanischen Bektaschiten im Kontext des Osmanisierungs-/Islamisierungsprozesses des Balkan und der Versuch der Neubewertung der Heranziehung von Reiseberichten als Quelle

Early History of the Albanian Bektashis in the Context of Ottomanization/Islamisation in the Balkans and the Use of Seyahatname as a Source: An Attempt of Reassessment

Prof. Dr. Bülent Bilmez

Osmanlı öncesi dönemde başlayan Balkanlar’da İslam’ın ilk yerleşmesi ve yayılması sürecinin ardından, Osmanlı’nın Balkanlar’da yayılma döneminde hızlanan ve ‘Osmanlılaştırma’ sürecinin parçası olarak incelenmesi gereken İslam’ın yayılması (‘İslamlaşma’ veya ‘İslamlaştırma’) meselesi, uzun yıllar boyunca üzerinde çalışılmış bir konudur. Tarihyazımında hala tartışmalı birçok kesiti ve boyutu bulunan bu süreçte, ‘boyunduruk’ söyleminin hakim olduğu Balkan ülkelerinin ulusçu tarihyazımının başlangıcından ve Türkiye’de ‘kolonizatör dervişler’in oynadığı rolle ilgili yayınlarıyla Lütfü Barkan’ın çığır açıcı katkıda bulunduğu 1940’lardan bugüne, önemli bir literatür oluştu. Ancak özellikle yirminci yüzyılın modernist ulusçu paradigması içinden konuyu ele alan geniş literatürün en önemli sorunlarından biri, farklı ulus-devletlerde hakim olan farklı anlatıların bir birinden kopuk olarak konuyu ele alması oldu.

Bu makalede söz konusu literatürün eleştirel analizi üzerinden, bir yayılma, (farklı sıklarla) ihtida, genel dönüşüm ve direniş hikayesi olarak bütüncül bir yaklaşımla yeniden ele alınacak olan bu süreçte asıl Bektaşilerin konumuna odaklanılacaktır. Uzun zaman ihmal edilmekle birlikte, son zamanlarda giderek daha çok çalışılmaya başlanılan bu konuyu, Bektaşiliğin Balkanlar’da ve özellikle Arnavutların yaşadığı coğrafyada ‘başlangıcı’ konusundaki tartışmalar bağlamında tartışacağım. Bunu yaparken, bir yandan Bektaşiliğin bölgede en eski tarihiyle ilgili bugüne kadar bilinenleri kısaca özetlerken, diğer yandan tartışmalı konuları mevcut literatürün ışığında ele alacağım. Çalışmanın ana gövdesini oluşturan bu bölümde, söz konusu dönemin tarihyazımında önemli bir kaynak olarak Evliya Çelebi’nin Seyahatnamesi’nin kullanımına odaklanılacaktır.

The Ottoman Tekkes of Thessaloniki (Selânik). Research on their History, Topography and Function

Die Osmanischen Derwischklöster (Tekke) in Thessaloniki (Selanik). Eine Untersuchung über ihre Historie, Topografie und Funktionen

Selanik'teki Osmalı Tekkeleri. Tarih, Topoğrafya ve İşlevleri Üzerine Bir Araştırma

Jun. Prof. Dr. Paschalis ANDROUDIS

The aim of our paper is to present new historical and archaeological data on the Ottoman tekkes of Thessaloniki (Selânik). Apart from the famous 17th c. Lodge of Mevlevi dervishes, in the Ottoman sources are recorded nearly 50 zaviyes and tekkes (dervish convents) within and out of the walls of Selânik. The first dervish lodges in Thessaloniki were established during the first Ottoman occupation of the city (1387-1403). One of the first byzantine churches converted into a dervish lodge was the newly-built one (mid 14th c.), known today as 'Prophet Elias'. Most of the byzantine monasteries built outside Thessaloniki were destroyed or converted into tekkes shortly after the capture of the city by the army of sultan Murad II. At that time they were also established dervish lodges within the walls of the city.

We believe that the small 12th c. byzantine church of the Transfiguration of Christ in the village of Chortiatis, near Thessaloniki,

built close to the famous monastery of Chortaitou (destroyed by the Ottomans before 1450) was converted into a tekke during this period. Probably this was the site of the tekke mentioned in the sources. For this transformation the dome and narthex of the church were demolished and its south triphore window was blocked. Thus, the ancient opinion that the dome of the church collapsed and was replaced by a hemispherical vault does not seem to correspond to reality, since they are no cracks in the walls.

The dervish convents of the Ottoman Selânik served multiple purposes, among which was also to facilitate the conversion of local Christians to Islam, as well as to provide food and lodge to the poor people. All these lodges were endowed with income producing property, given the fact that they were seen as useful tools for the social and spiritual life of the city.

Bulgaristan'da Alevi-Bektaşî Topluğunda Hızır-İlyas Kültünün Yansımaları ve Hidrellez Geleneği

Die Reflexionen des Kultes um Hızır-İlyas in der alevitisch-bektaschitischen Gemeinde in Bulgarien und die Hidrellez-Tradition

The Reflections of the Hızır-İlyas Cult and the Hidrellez Tradition in the Alevi-Bektashi Community in Bulgaria

Dr. Nevena GRAMATIKOVA

Hidrellez, asırlar boyunca tüm Türk dünyasında çok popüler olan ve canlı şekilde kutlanan bir geleneksel bayramdır. Efsaneye göre, bu gün Hızır ve İlyas peygamberlerin bulunduğu gündür ve şölenin adı da onların isimlerinin birleşmesinden gelmektedir. Ruz-i Hızır olarak da adlandırılan bu bayram, doğanın yeniden canlanmasını ve yeşillenmesini, onun yeni yaşamının ve evrenin sürekli ölümden hayata geçmesinin simgesidir. Bu nedenle Hidrellez yeşil alanlarda, ağaçlar ve su bulunan yerlerde ve çoğu zaman bir türbenin ya da saygın bir azize ilişkili yerlerde kutlanmaktadır. İnanca göre Hızır o günden önceki gecede nereye ayak bastıysa refah ve bereket getirmektedir.

Hidrellez geleneği Bulgaristan'daki yaşayan Alevi-Bektaşî topluluğundan canlı bir şekilde kutlanan en saygın ve ünlü geleneksel bayramlarından. O hem Hızır kültünün bir tezahürüdür, hem de eski Türk bayram takviminin geleneksel ritüellerin uygulamalarının bir ifadesidir. Tebliğimiz bu topluluğun Bulgaristan'daki temsilcileri arasında Hızır kültünün bazı belli boyutlarına tarihsel bağlamda odaklanmaktadır. Aynı zamanda Hidrellez'te Razgrad bölgesinde Alevi-Bektaşîler yaşayan köylerde (Bisertsî (Kasçılar)), Mıdrevo (Mesimahlesi), Sevar (Ceferler) icra edilen bazı geleneklerden ve

ritüellerden bahsedilmektedir ve oyunların sembolik unsurlarına değinilmektedir - Alaylar, Beşikli, Bezirgan, Nişan çıkarma. Bu bağlamda Türkiye'de yaşayan Alevi-Bektaşîlerin Hidrellez gelenekleriyle paraleller yapılmaktadır.

Tebliğin önemli bir noktası da Bulgaristan'da son 10-15 yıllardan beri geleneksel Hidrellez ritüel sisteminin yeniden canlanmasına ve coğrafi kapsamının genişletilmesine ve bunun yeni özellikleri de kazanmasına dikkat çekilmektedir. 1990 yılından beri ülkedeki demokratik değişimlerden sonraki dönemde Alevi-Bektaşî kimliğinin yeniden canlandırılmasında ve korunmasında Hidrellez geleneğinin rolüne vurgu yapılmaktadır. Bulgaristan'da Hidrellez ritüellerinde özellikle kadınlar yer almaktadır. Bu da Alevi-Bektaşî topluluğunda kadınların rolünü ve yerini göstermektedir ve simgelemektedir. Zamanın değişimlerine ve modernleşme baskısına rağmen kadınlar Hidrellez geleneğini canlılıkla korumaktadır. Bununla beraber Hidrellez ritüelleri türkelin suya, doğaya, ağaçlara, bitkilere, ateşe, yere saygılarının ne kadar güçlü olduğunu göstermektedir. Bunu Bulgaristan örneğinde de görmekteyiz. Bu husus söz konusu bayramın evrensel boyutlarını açıklamaktadır.

Alevi-Bektaşî İnancında Kerametler

Wunder in den Glaubensvorstellungen der Alevi-Bektaschi
Miracles in the Alevi-Bektashi Belief

Prof. Dr. Nilgün ÇIBLAK COŞKUN

Tasavvufî gelenekte keramet, peygamberlik iddiasıyla ilgili olmaksızın bir kişide olağanüstü bir halin ortaya çıkması anlamında kullanılır. Keramet kavramı, tasavvuf tarihinde veli inancıyla birlikte ortaya çıkmış ve zamanla onun ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. İnanışa göre velilerin hayatta iken ya da öldükten sonra bazı kerametler göstermesi, Hakk'ın sevdiği kullarına bir lutfu olarak kabul edilmiştir.

Velilik makamına erişmiş şahısların gösterdiği bu kerametler, edebiyatımızda menakıbnâme adı verilen eserlerde biraraya getirilmiştir. Menkabe ya da kerametler, halk edebiyatının destan, hikâye, efsane, masal vb. türleri gibi tarihimizin karanlık yönleri ile toplumumuzun inanç ve düşünce yapısını, hayal dünyasını, yaşam tarzını yansıtmaları bakımından önemlidir. Ancak kerametlerin diğer türlerden farklı bir yönü de vardır. Zira bu mahsuller, tarihin karanlık yönlerini aydınlattıkları gibi toplum mensuplarını dinî ve ahlaki açıdan terbiye etme işlevine de sahiptir, üstelik halkın duygu yoğunluğunu en üst seviyede yansıtmaları, yola bağlılığı pekiştirmesi bakımından da üzerinde durulması gereken bir türdür.

Türk kültürünün İslami dönem mahsulleri arasında yer alan evliya menkabeleri üzerinde önemli çalışmalar yapılmıştır. Ancak günümüzde de halkın veli katında gördüğü din büyükleri etrafında kerametler oluşturulmaya ve anlatılmaya devam ettiği tespit edilmiştir. Çoğunlukla Alevi-Bektaşî geleneğinde rastladığımız bu kerametler, talipler arasında büyük bir inançla anlatılmaktadır.

Bu çalışmada, Alevi-Bektaşî gelenekte halkın veli makamında gördüğü şahısların gerek hayatta iken gerekse öldükten sonra gösterdiklerine inanılan kerametler üzerinde durulmuştur. İncelemeye alınan kerametler, sözlü ve yazılı kültür ortamı ile elektronik kültür ortamından tespit edilmiştir. Gelenekte pirlere, ocakzadelerin, anabacıların ya da halkın büyük takdirini kazanmış ulu şahısların gösterdiği bu kerametler, öncelikle içerikleri ve motiflerinin kaynağı bakımından incelenmiştir. Ayrıca işlevsel halkbilimi kuramı çerçevesinde bu kerametlerin dinî ve sosyokültürel hayattaki anlam ve önemi, yol ve erkânın sürdürülmesindeki rolü üzerinde durulmuştur.

Aleviliğin Tasavvuftaki Yeri

Der Stellenwert des Alevitentums im Sufismus
The Place of Alevism within Sufism

PD Dr. Hüseyin AĞUIÇENOĞLU

Alevilik, yüzyıllardan beri farklı kaynaklardan beslene gelse de onun en belirgin özelliğini kuşkusuz mistik-batini yönü oluşturur. Alevi öğretisine damgasını vuran tasavvufî öğeler, bu inancın kozmogonik anlatısında/mitolojisinde, ayinlerinde ve ahlak sisteminde çeşitli şekillerde ifadesini bulmaktadır. Bu elementler, Alevilikte kendine has özellikler arz etmekte beraber benzer kavramsal altyapının, sembollerin ve ritüel pratiklerin bir çok başka mistik inançta da var olduğu bilinmektedir. Bu çok yönlü ortaklığı/benzerliği mistisizmin evrensel mirası olarak tanımlamak fevkalade mümkündür. Bununla birlikte mistisizmin, Yeni Platonculuk, Gnostizm, Kabalacılık, Uzak/Orta/Yakın Asya inançları, Anadolu'nun çeşitli dini ve profan kültürleri ve tabii ki de İslam tasavvufu gibi farklı kaynak ve kollarının mevcut olduğunu ve bu nedenle bu kavramın, bir çok benzerliklerine rağmen bütün bu farklı dini oluşumların ve yorumların hepsini birden

temsil etme veya açıklama vasfına sahip olmadığını vurgulamak gerekmektedir. Bu yönüyle mistisizm, daha çok geniş bir çerçeve sunan bir üst kavram niteliğinde olup tarih süreci içinde birbirlerinden şu veya bu şekilde etkilenecek gelişen farklı ekollerin ve akımların bir potada erimesini öngören ve böylelikle dogmalaşmaya zemin hazırlayan bir inanç sistemi veya inanç bütünlüğü değildir. Kendi varoluşunu ortodoksinin katı kaidelerinin dışında da İlahi güce (Hakk'a) ulaşmanın mümkün olduğu anlayışında bulan tasavvuf, en bariz ifadeyle aşkıyla saf ve doğrudan (yeniden) bütünleşme çabası ve arayışıdır. İşte bu mistik arayışın Anadolu'daki en bariz ve aktüel örneğini Alevilik-Bektaşîlik teşkil etmektedir. Bu sunumun ilk bölümünde Alevi-Bektaşî inancının tasavvuftaki genel yerine, etkileşimlerine ve kaynaklarına değinildikten sonra ikinci adımda onu özgün yapısı üzerinde odaklanılacaktır.

Von Innen nach Außen, aber nicht gut sichtbar? Alevi/Bektaschi/ Alawis in der Gegenwartsliteratur

Dışarıdan İçeriye, Lakin Doğru Yansıtılmadan mı? Çağdaş Edebiyatta Aleviler /

Bektaşiler / Nusayriler

From the Outside to the Inside but Still Invisible? Alevi/ Bektashi/ Nusayris in

Contemporary Literature

Jun. Prof. Dr. Béatrice HENDRICH

Marginalisierte Gruppen und Individuen sowie deren kultureller Ausdruck haben einen mehrfach schweren Stand im literarischen Feld: Als Autor*innen nicht anerkannt, ihre Sprache ignoriert oder verboten, und oft nicht im Besitz ausreichender materieller Mittel und Netzwerke um die eigene Position gut hörbar vertreten zu können, stehen sie und ihre Werke am Rand des literarischen Felds bis hin zur völligen Unsichtbarkeit.

Aber auch die Thematisierung marginalisierter Gemeinschaften und Kulturen in den literarischen Werken selbst ist nicht unproblematisch. Oft tritt diese Thematisierung durch die Autor*innen der Mehrheitsgesellschaft oder herrschenden Kultur in herabwürdigender Form, vielleicht in rassistischer oder lächerlich machender Darstellung auf. Nicht weniger problematisch ist allerdings die Literarisierung durch ‚wohlmeinende‘ Autor*innen. Hier kann es zu einer nur vordergründig positiven Darstellung oder einem nur scheinbaren Eintreten für die Sache der Anderen kommen. Bekannt ist u.a. die Exotisierung, aber auch jede andere Art stereotyper Bilder wie das des „edlen Wilden“ (bei Karl May) oder des „immer-lustigen Zigeuners“. Diese stellen lediglich Unterformen des rassistischen Schreibens dar, da aus einer herrschenden Position marginalisierte Kulturen auf ihren Plätzen festgeschrieben werden. Schließlich kommt es auch vor, dass Autor*innen, die Teil eines marginalisierten Kollektivs sind, Fremdbilder übernehmen und z.B. Selbst-Exotisierung betreiben, oder statt der Auseinandersetzung mit der herrschenden Gesellschaft sich auf die Kritik einer andern Minderheit verlagern.

Mein Vortrag wird nach der literarischen

Darstellung von Aleviten/Bektaschis/Alawis in der Gegenwartsliteratur fragen. Dabei konzentriere ich mich auf vermeintlich wohlwollende, kultursensible Texte. (Barbara Frischmuth, Die Schrift des Freundes; Das Verschwinden des Schattens in der Sonne. Buket Uzuner, Su. Perihan Mağden, Ali und Ramazan. Burhan Günel, Ateş ve Kuğu. Hidayet Karakuş, Şeytan Minareleri.) Meine These ist, dass in diesen Werken zwar die Forderung erfüllt wird, die Existenz der alevitischen/bektaschitischen/alawitischen Kultur und ihrer Menschen deutlich sichtbar und Aleviten zur Schlüsselfigur eines Romans zu machen, der Außenblick der Autor*innen als Nicht-Aleviten (außer Karakuş) jedoch auf dieser Außenseite verharret. Die Autor*innen sind so fasziniert vom vermeintlichen „Geheimnis“, das diese mystische Religion oder Form des Islams mit sich bringt, dass sie der Individualität ihrer Protagonisten keinen Raum geben können.

Die Aleviten/... dienen als „besondere Figuren“, die sich in der Tat gut im Rahmen einer literarischen Strategie, die Spannung und Geheimnis erzeugen will, einpassen. Sie bleiben jedoch immer der „Sonderfall“, der ergänzt wird durch den „Normfall“, die unmarkierte Norm wie den „Österreicher“ oder den „türkischen Sunniten“. So kann aus Unsichtbarkeit Unkenntlichkeit entstehen, und aus dem emanzipatorischen Gedanken eine erneute Kategorisierung, die den Aleviten/... nicht erlaubt, als eigene „Norm“ zu existieren.

Der Vortrag wird die literarischen Strategien und Fallstricke der Darstellung analysieren, nach Gründen für diese Form der Darstellung fragen und insbesondere auf Exotisierung und Selbst-Exotisierung eingehen.

An Overview of Semahlar in the Eastern Rhodope Mountains and Deliorman regions of Bulgaria: A Comparative View in Search of Origins and Commonalities through a Local and Transnational Perspective

Eine allgemeine Bewertung des Semahs in den Regionen der Ostrhodophen und Ludogorie (Deliorman) in Bulgarien: eine vergleichende Studie aus indigener und transnationaler Perspektive über Ursprünge und Gemeinsamkeiten Semah-Formen *Bulgaristan'daki Doğu Rodoplar ve Deliorman Bölgelerinde (Bölgelerine ait) Semahlara Genel Bir Bakış: Yerli ve Ulusötesi Bir Bakış Açısından (Semahların) Kökenleri ve Ortaklıkları Araştırmasında Karşılaştırmalı Bir İnceleme*

Prof. Dr. Irene MARKOFF

This paper will offer an overview of the semah genre as practiced by Babais and Bektashis, who otherwise self-identify as Alevi or Kızılbaş in the northern (Deliorman) and southern (Doğu Rodoplar) regions of Bulgaria. The analysis, drawn from ten plus years of research in Bulgaria, and 30 years in Turkey, will illustrate differences between semah collective performance traditions in the two afore-mentioned regions with respect to local terminology for semah genres, contexts for performance (muhabbetler/ cemler), the learning process, and gender. The discussion will also address the spatial and kinetic perspective including gestures

and movement patterns, features of the musical accompaniment as performed by zakirler on the saz/kopuz, the lyrics of the sung nefesler, and the affective, transcendent nature of this bodily form of mystical “turning” (semah donmek) that is considered to be a form of “worship” (ibadet). Another important comparative aspect of this study is the question of origins, and continuity and change of this local expressive culture in the face of increasing transnational ties with the Turkish motherland through literature, social media and travel. The presentation will be accompanied by audio and visual components.

Alevi/Bektaşî Müziği ile Türk Halklarının Halk Müziği Arasında Bir Bağlantı Var mı?

Besteht eine Verbindung zwischen der alevitisch-bektaschitischen Musik und der Volksmusik der türkischen Völker?

Is There a Connection Between Alevi/Bektashi Music and Folk Music of the Turkic People

Prof. Dr. Janos SIPOS

Kendimi bir Bektaşî araştırmacısı olarak görmüyorum, ana konum daha çok çeşitli Türk halklarının halk müziğinin karşılaştırmalı araştırması ile ilgilidir. Aynı zamanda, Türk ve Azeri Sufi gruplar arasında da çeşitli derlemeler yaptım. Örneğin ilk Türk araştırma seyahatlerimden birisi beni tam Musa Eroğlu'nun Mersin/Mut/Kumaçukuru köyünde ve onun çevresinde yaşayan Tahtacılar götürdü.

Onların *nefes* nağmeleri ve halk ezgilerinin çözümlenmesi nispeten kolaydır, ve bu sırada Macar eski melodiler ile bazı Tahtacı mengi melodileri arasındaki yakın bağlantının var olması ortaya çıktı. Etnogenezi ve tarihi de Tahtacılarınkinden farklı olan Trakya Bektaşîler arasında da uzun süre derleme yaptık; onların dini ve halk türküleri hakkında Éva Csáki ile bir kitap bile yazdık.

Araştırma sırasında, Türk (ve Azeri) Sufi gruplarının dini melodi repertuarlarında sıklıkla halk şarkıları kullandıkları ortaya çıktı.

Bu durumda, Türkiye'deki Bektaşî gruplarının ezgilerinin, diğer Türk halklarının ezgilerine bağlı olup olmadığı

da sorulmaktadır. Macar halk müziğinin eski katmanlarının çoğu kesinlikle Türk kökenlidir, bu nedenle Macar araştırmacılar 1936'dan bu yana Türk halkları arasında saha çalışması ve karşılaştırmalı müzik incelemeleri yürütmektedir. Bu çalışmalar Béla Bartók ve A. A. Saygun'un Adana çevresinde araştırma gezisi ile başlamış, ardından László Vikár ve kendim diğer Türk halkları arasındaki araştırmaları ile devam edilmiş.

Derlemelerimin video ve ses kayıtları ile ilgili yayınları www.zti.hu/sipos_gyujtesek web sayfasında bulunabilir. Bu derlemeler aynı zamanda Türk Tahtacı ve Trakya Bektasi melodi repertuarının muhtemel Türk Asya ilişkilerini incelemek için de kaynak teşkil etmektedir.

Fırsattan yararlanıp melodiler arasındaki bağlantıları göstermenin yanı sıra, bu, ağırlıklı olarak Türk (Anadolu ve Azerbaycan Türk, Karaçay, Kırgız, Kazak, Türkmen, vb.) halklarının türküleri, dini ezgileri içeren ve anahtar kelimeler ile de aramalı web sitesini kısaca tanıyayım.

On the Interrelation of Kızılbaş “Language” and Kızılbaş Identity

Kızılbaş “Dili” ve Kızılbaş Kimliği Arasındaki Karşılıklı İlişki Üzerine

Über die reziproke Beziehung zwischen der “Sprache” der Kızılbaş und der Kızılbaş-Identität

Dr. Sevgi AĞCAGÜL

What I am going to present is an attempt to illustrate some aspects of a future analysis of the relation of language and identity in specific Turkic speaking environments from the 14th to the 16th century. More precisely, I am interested in a (re-)interpretation of some relevant Turkic sources for Alevi/Kızılbaş issues in terms of criteria that might constitute some notion of identity.

Among these sources, I shall especially concentrate on the Şafvetü's-Şafā, the hagiographical work on the life and doctrines of Şeyh Safiyü'd-din-i Erdebili, the founder of the Safavid Order. This work has been translated into the Turkic idiom that was spoken in the Safavid Empire until about the 17th century by Nişāti-i Şirāzi in 1542. This idiom, which among turcologists is known as lingua turcica agemica oder türki-i'acemī is usually defined as the language preferred by Safavid rulers, especially by Şah İsmail Hata'i.

I will not concentrate on the linguistic characteristics of this language by citing examples displaying decisive features. I shall rather focus on those features that go beyond the limits of language as a means of communication and that describe some extra-linguistic points that might be classified as related to any notion of identity that the lingua turcica agemica and its use might have evoked.

As already mentioned, the lingua turcica agemica was the preferred language of the Safavid court. It was even argued that there must have been a direct correlation between the emergence of the lingua turcica agemica and the development of shiism and sufism in Iran. Although this has never been proved sufficiently, there is one point that cannot be disregarded. Since most of the followers of the Safavid order and the great bulk of Şah İsmail's

supporters was Kızılbaş whose language must at least have been very closely related to the lingua turcica agemica, it was of great interest for the ruling class to promote this variety in order to easily spread their political and religious ideas among their followers. The use of the lingua turcica agemica, i.e. the language spoken by the common people, must have contributed to tightening the relation between the Safavid rulers and their supporters. It is for this purpose that the Şafvetü's-Şafā has been translated from its Persian original into Turkic. Consequently, the lingua turcica agemica was one of the determining factors of Kızılbaş identity. According to Tourkhan Gandjei, the lingua turcica agemica was even called “Qızılbaşî” by indigenous writers to distinguish it from both Ottoman and Chaghatay and to directly link it to its speakers. The lingua turcica agemica is even mentioned by European travellers to Persia. In these travel accounts, among which are those of Adam Olearius (1665), Raphaël du Mans (1660), Pietro della Valle (17th century), and Engelbert Kaempfer (17th century), this vernacular is attributed such an impact on public life that even Persian natives learned it.

In my paper I shall analyze more deeply the interrelation of the “language” of the Kızılbaş and the aspects of their identity. For the purpose of this paper I define the term identity provisionally as the combination of individual, social and cultural settings that may be shared by other individuals thus creating different kinds of affiliation. It is therefore very closely linked to the term culture. In most relevant works on these topics that I have consulted language is defined as a part of the culture of a given community playing a more or less important role

Alevi mi? Kızılbaş mı?: “Alevi” Sözcüğünün Tarihte Bugünkü Anlamıyla Kullanımına Dair Birtakım Yeni Tespit ve Görüşler

Alevit oder Rotkopf?: Einige neue Feststellungen und Ansichten über den historischen Gebrauch des Wortes “Alevit” in seiner heutigen Bedeutung
Alevi or Kizilbash? Some New Findings and Views on the Use of the Word “Alevi” in Today’s Context throughout History

Jun. Prof. Dr. Bülent AKIN

İnanç yapısı, ritüelleri, sosyal yaşam tarzı ve kültürel dokusuyla Sünni ve Şii Müslümanlığın dışında kalan bir heterodoks İslam yorumu olan Alevilik, tarihi süreç içerisinde birçok farklı adlandırmalara sahip olmuştur. Bu adlandırmalar içerisinde özellikle “Kalenderi”, “Kızılbaş” ve “Alevi” sözcükleri, kullanıldıkları dönemde, diğerlerini de kapsayan birer şemsiye kavram olarak karşımıza çıkmıştır. Bunların içerisinde “Alevi” sözcüğünün tarihi süreçte, “Ali taraftarları”, “Ali soyundan gelenler” ya da “Peygamber soylu seyyidler” gibi anlamlarda yoğun olarak kullanılmış olması, araştırmacıların büyük çoğunluğunda bu sözcüğün 19. yüzyıl öncesinde Kalenderi, Haydari, Cavlaki, Işık, Torlak, Abdal, Rafizi, Kızılbaş ya da Bektaşî olarak adlandırılan toplulukları adlandırmada kullanılmadığı yönünde bir kanaat uyandırmıştır. Oysa Alevi sözcüğünün, bu adlandırmaların hepsini kapsayan, tıpkı “Kızılbaş” adlandırmasında olduğu gibi, şemsiye bir kavram ve adlandırma olduğu tarihi kaynaklarda sabittir. Söz

konusu kaynaklar, şimdiye kadar ortaya atılan görüşlerin aksine “Alevi” sözcüğünün bugünkü anlamda (Kızılbaş sözcüğü ile eşanlamlı) kullanımının son birkaç yüzyıla ait bir kullanım olmadığını ve bu adlandırmanın tarihinin en az 15. yüzyıla kadar götürülebileceğini göstermiştir. Biz bu bildirimizde, “Alevi” sözcüğünün heterodoks İslam olarak tanımlanan Kızılbaş toplulukları için bir şemsiye adlandırma olarak tarihi süreç içerisinde ne zamandan beri kullanıldığı sorusuna gerek bu inanca mensup topluluklara ait gerekse de inanç dışından kimselere ait yazılı kaynaklar üzerinden cevap bulmaya çalışacağız. Bu bulguların, şüphesiz “Alevi” sözcüğünün tarihi süreçteki kavramsal çerçevesinin gözden geçirilmesini ve bu inanca mensup toplulukların sahip olduğu, başta ocak sistemi olmak üzere, sosyal ve inanç merkezli teşkilatlanmalarının geçmişteki yapılanmasının daha çözümlenebilir olmasını sağlamaya yönelik başlangıç düzeyinde de olsa bir katkı sunacağı kanaatindeyiz.

Relations between the Turkish-Alawi Organizations and the Associations of the Anatolian Alevis in Germany

Beziehungen zwischen den türkisch-alawitischen Organisationen und den Vereinen der anatolischen Aleviten in Deutschland
Almanya’da Türk-Nusayri Organizasyonları ile Anadolu Alevileri Arasındaki İlişkiler
M.A. Erkan TÜMKAYA

The article examines the newly defined relations between the Arab Alawis and the Anatolian Alevis in the Diaspora at the level of associations and the persons active there. The present paper deals with the Alawis from Turkey, also known as Nusairis, who immigrated as “Gastarbeiter” to Germany from 1970s onwards following bilateral labor agreements between Turkey and Germany. Alawis, affiliated to Shi’i Islam, are a Muslim minority which came into being in the 9th century Iraq. The armed and bloody conflicts in Syria since 2011, the growing influence of Sunni Islam on Turkey’s policy in attempts to re-Islamize the Turkish population and the increasing intolerance against minorities caused a deep-seated fear and concern among Turkish-Alawis for the existence of their religious community. Also, the encounter with the members of different cultures in German cities has intensified the need of self-identification as well as connection among

Alawis significantly. As a result, the number of Turkish Alawi associations has increased in German cities over the last few years which aim at unifying dispersed community members and preserving their religious and cultural identity. The Alawi umbrella organization AAAF (Avrupa Arap Alevileri Federasyonu, European Federation of Arab Alawis e.V.), officially founded in 2014, also endeavors to establish and maintain relations with Anatolian Alevis in Germany. As both groups are equally affected by the political situation in Turkey and Germany, a growing solidarity and cooperation can be observed. The article deals with commonalities in the development process of Alawi and Alevi organizations. Based on the fieldwork results, this paper shows that religious, cultural and social boundaries between Alawis and Alevis in the Diaspora are being redefined and negotiated in order to establish inter-ethnic solidarity.

Teilnehmerliste

List Of Participants

Katılımcı Listesi

Prof. Dr. Ali YAMAN Abant İzzet Baysal-Universität - Türkei
Prof. Dr. Bülent BİLMEZ Bilgi-Universität - Türkei
Prof. Dr. Éva CSÁKI Peter Pazmany-Universität - Ungarn
Prof. Dr. İrene MARKOFF Universität York - Kanada
Prof. Dr. Janos SIPOS Akademie der Wissenschaften Ungarns - Ungarn
Prof. Dr. Michael URSINUS Universität Heidelberg - Deutschland
Prof. Dr. Nilgün ÇIBLAK COŞKUN Universität Mersin - Türkei
Doç. Dr. İlkey ŞAHİN Erciyes-Universität - Türkei
PD Dr. Hüseyin AĞUIÇENOĞLU Pädagogische Hochschule Weingarten - Deutschland
PD Dr. Markus DRESSLER Universität Leipzig - Deutschland
PD Dr. Robert LANGER Orient-Institut Istanbul - Türkei
Jun. Prof. Dr. Béatrice HENDRICH Universität zu Köln - Deutschland
Jun. Prof. Dr. Bülent AKIN Siirt-Universität - Türkei
Jun. Prof. Dr. Mehmet ERSAL Izmir Katip Celebi-Universität - Türkei
Jun. Prof. Dr. Paschalis ANDROUDIS Universität Thessaloniki - Griechenland
Dr. Nevena GRAMATIKOVA Liberale Stiftung für Integration - Bulgarien
Dr. Sevgi AĞCAGÜL Goethe-Universität- Deutschland
M.A. Erkan TÜMKAYA Universität zu Köln - Deutschland

ALEVI-BEKTAŞI KÜLTÜR ENSTİTÜŞÜ
ALEVITISCH-BEKTASCHITISCHES
KULTURINSTITUT E.V.

